KOMENTÁŘ TOMÁŠE VYORALA: Papež František volá po newspeaku? Máme se vzdát přídavných jmen. Má Orwellovo 1984 jako manuál?

- CZ24 News | 6. října 2019

Papež František (historicky první jezuita na papežském stolci s původním jménem Jorge Mario Bergoglio) v nedávném kázání adresovaném jeho komunikačnímu týmu uvedl, že je alergický na přídavná jména a příslovce. Mám se jich vzdát. Obdobně vyjádřil George Orwell ve svém nesmrtelném antiutopickém románu 1984 snahu totalitářů u takzvaného newspeaku, který vznikal oklešťováním, otesáváním a degradací původního jazyka. Jeho konečným cílem bylo zúžení rozsahu myšlení lidí. „Je to krásné ničit slova. Samozřejmě největší odpad je u sloves a přídavných jmen, ale jsou i stovky podstatných jmen, která by se dala vyřadit také," říká jedna z postav románu. Náhoda? Nemyslím si.

Má František 1984 jako manuál? Pak se máme zřejmě na co těšit. Aby za chvíli nevyzval k valorizování: likvidování lidí a souběžně všech dostupných zmínek o nich, tedy jejich kompletní výmaz z historie.

„Na co jsem lehce alergický: ‚Toto je něco autenticky křesťanského', ‚toto je skutečně tak'. Spadli jsme do kultury přídavných jmen a příslovcí a zapomněli na sílu podstatných slov," řekl papež v kázání zveřejněném na serveru Vatican news.

Vzdejme se přídavných jmen! Začátek newspeaku

„Komunikátor musí přimět lidi, aby pochopili váhu reality podstatných jmen, která odrážejí realitu lidí. A toto je komunikační mise: komunikovat s realitou, bez oslazování přídavnými jmény nebo příslovci. ‚Toto je křesťanská věc': proč říkat autenticky křesťanská? Je křesťanská!" uvedl mimo jiné, nebo: „Vaše komunikace by měla být prostá (asketická, strohá), ale krásná: krása není rokokové umění, krása nepotřebuje tyto rokokové věci, krása se projevuje sama ze samotných podstatných jmen, bez jahůdek na dortu. Myslím, že to se musíme naučit."

„Naučme se označovat lidi jejich jmény, stejně jako to bůh dělá s námi, a vzdejme se přídavných jmen," dodal ještě František na Twitteru.

Kroky papeže Františka, já ho raději označuji jeho původním jménem Bergoglio, docela sleduji a jeho progresivistický přístup (nejen dovnitř církve, ale vůbec vůči světu jako takovému) je nepopiratelný. Zmiňme třeba jeho nekritickou agitaci ve prospěch migrantů z Afriky a středního východu.

Podobnost s praktikami uvedenými v Orwellově 1984

Papežovo kázání adresované jeho komunikačnímu týmu ve mně v mžiku evokovalo souvislost s Orwellovým antiutopickým románem 1984 a zejména s takzvaným newspeakem. Posvátné zásady britského totalitního zřízení Angsoc z Orwellova díla byly: Newspeak, doublethink (podvojné myšlení) a měnitelnost minulosti.

Ostatně posuďte sami. Přikládám několik citací z Orwellova nadčasového románu vydaného v roce

1949(!), odehrávajícího se v budoucnosti v Londýně.

„Upravujeme jazyk do konečné podoby, jakou bude mít, až už nikdo jinak mluvit nebude. Až skončíme, budou se to lidé jako ty muset celé znovu učit. Ty si asi myslíš, že naše hlavní práce spočívá ve vymýšlení nových slov. Vůbec ne. My slova ničíme – moře slov, stovky denně. Otesáváme jazyk až na kost. Jedenácté vydání nebude obsahovat ani jediné slovo, které by mohlo do roku 2050 zastarat," vysvětluje jedna z postav hlavnímu hrdinovi knihy Winstonu Smithovi.

Je krásné ničit slova. Největší odpad je u sloves a přídavných jmen

„Je to krásné ničit slova. Samozřejmě největší odpad je u sloves a přídavných jmen, ale jsou i stovky podstatných jmen, která by se dala vyřadit také…"

„Srdcem stále ještě lpíš na oldspeaku s celou jeho vágností a zbytečnými významovými odstíny… Chápeš, že jediným cílem newspeaku je zúžit rozsah myšlení? Nakonec dosáhneme toho, že ideozločin bude doslova nemožný, protože nebudou prostředky, kterými by se dal vyjádřit…"

Uslyšíme brzy ústy papeže Františka i Orwellova okřídlená hesla?

Válka je mír! Svoboda je otroctví! Nevědomost je síla!